

Wat is er zo opmerkelijk aan *stressituatie*? Wat is het langste palindroom met afwisselend klinkers en medeklinkers? Zijn er meer woorden als *arbeidsonrust*, *lateihout* en *tafeldiscours*? Om dat soort vragen draait het in de tweemaandelijks rubriek 'Spelen met taal'.

Nestor snoert torens

Het spelen met 'valse trappen van vergelijking' (zoals *kot - kotter - kotst*; zie de septemberaflevering van deze rubriek) heeft veel lezers beziggehouden. In totaal zijn er meer dan honderd voorbeelden bedacht. Meer dan de helft volgt hetzelfde patroon: werkwoordstam – persoonsaanduiding op *-er* bij datzelfde werkwoord – derde persoon enkelvoud van dat werkwoord, zoals *frees - frezer - freest* en *splits - splitser - splitst*.

Andere – en daarom wat mij betreft interessantere – gevallen zijn bijvoorbeeld *boot - boter - bootst* (een vorm van *nabootsen*), *gas - gasser* (Bargoens: 'varken', 'vent') - *gast*, *Kaat* (naam) - *kater - kaatst*, *ket* ('paard') - *ketter - ketst* en *roe - roeier - roest*. Een bijzondere vondst is *oog - oger - oogst*; weliswaar staat *og*er niet in Van Dale of het *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, maar sinds de *Shrek*-films weten veel mensen wat een *og*er is (al bestaat het begrip al veel langer; zie de Wikipedia).

Een paar lezers lieten weten dat het idee al eerder was beschreven. Zo ging Jules Welling, naar een idee van Rob

van den Berg, in *Onze Taal* al eens in op rijtjes als *pi - pier - pist* en *be - beer - best*, 'overtreffers' genoemd. Battus noemt in *Opderlandse taal- & letterkunde* (1981) zinnen als 'Zij verloor haar eerder; eerst wilde ze niet' en 'Al was ze moe, moeder moest doorgaan.' En Pieter Nieuwint liet weten dat Drs. P in zijn *Tuindersliedboek* (1983) schreef: "Een der ongeduldigst verbeide evenementen van het oogstseizoen is de komkommerkomst, die ook onder taalkundigen sterk de aandacht trekt." *Komkommerkomst*: alle drie de onderdelen van een valse trap in één woord!

Maar er zijn ook tientallen nieuwe vondsten ingestuurd. Ze staan allemaal op www.onzetaal.nl/spelen/trapvormen.php (daar staan ook de criteria).

Dan het nieuwe onderwerp: anagramzinnen. Ik ben benieuwd wat voor zinnen er mogelijk zijn waarin alle woorden anagrammen van elkaar zijn. In Battus' *Opperlans!* (2002) staan op pagina 'dk' een paar anagramzinnen van drie woorden, zoals 'Leed edel deel?' en 'Servet vreest veters', maar er zijn veel

langere zinnen mogelijk. Bijvoorbeeld:

- Nestor snoert torens; tenors torsen rotsen.
- Negride Gerdien griende gierend: 'Nederig dreigen? Gedrein!'
- Agens Agnes genas ganse sagen. (Het woord *agens* kan een kerkelijke functie aanduiden.)
- Velerhande haverdelen halveerden verhalende everhandel.

Inhoudelijk is het onzin, en niet alle woorden staan in de woordenboeken, maar grammaticaal klopt het – al wordt het al snel een soort telegramstijl.

Het kan vast langer, mooier en beter. Eigennamen gebruiken lijkt me geen probleem, zolang ze niet al te onbekend zijn. Een aantal rijtjes met meervoudige anagrammen zijn te vinden in *Opperlans!* (op pagina 'am') en op de website van Aad van de Wetering: <http://home.planet.nl/~avdw3b/anamulti.html>.

Ik hou me aanbevolen op spelen@onzetaal.nl. Op www.onzetaal.nl/spelen/anagramzinnen.php zal ik van tijd tot tijd nieuwe inzendingen vermelden. ■